

ปัญหาทางจริยธรรมและความชอบธรรมในการรายงานข่าวเชิงสืบสวน
“รายงานแพชพิค”

นางสาวดวงพร อัศววิไล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาในเกณฑ์มาตรฐาน
ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-634-567-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑๗๑๐๔๓๙๗

**ETHICAL ISSUES AND JUSTIFICATION
REGARDING INVESTIGATIVE NEWS REPORTING "PACIFIC REPORT"**

Miss Tuangporn Asvavilai

**ศูนย์วิทยบรังษยการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts**

Department of Mass Communication

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-634-567-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัญหาทางจริยธรรมและความชอบธรรมในการรายงานข่าวเชิงสืบสวน
 “รายงานแพชฟิค”
 โดย นางสาวดวงพร อัศววิไล
 ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
 อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์สุกัญญา สุดบรรทัด

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์นายแพทย์สุกวัฒน์ ชุติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์นันทวน สุชาโต)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์สุกัญญา สุดบรรทัด)

..... กรรมการ
(อาจารย์สุภาพร โพธิ์แก้ว)

**ศูนย์วิจัยภาษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

พิมพ์ต้นฉบับบทด้วยอวิทยานิพนธ์ภายในการอบรมสีเขียวเพียงแผ่นเดียว

ดวงพร อัศววิໄລ ; ปัญหาทางจริยธรรมและความชอบธรรมในการรายงานข่าวเชิงสืบสวน
“รายงานแพซิฟิก” (ETHICAL ISSUES AND JUSTIFICATION REGARDING INVESTIGATIVE
NEWS REPORTING “PACIFIC REPORT”) อ.ที่ปรึกษา : ศ. สุกัญญา สุคบรรหัต , 339 หน้า

ISBN 974-634-567-2

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาปัญหาทางจริยธรรมและความชอบธรรมในการรายงานข่าวเชิงสืบสวนทางโทรทัศน์ โดยเลือกรายการรายงานแพซิฟิก เนพะกรณียันตระ อมโร งานวิจัยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1). เพื่อศึกษาปัญหาทางจริยธรรมในการเสนอรายงานข่าวเชิงสืบสวน 2). เพื่อศึกษาเกณฑ์ตัดสินทางจริยธรรมของกลุ่มนักข่าว 6 กลุ่ม คือ ผู้ผลิตรายการ ผู้ตรวจพิจารณารายการทางโทรทัศน์ ผู้ลูกกล่าวหา นักวิชาชีพด้านสื่อสารมวลชน นักวิชาการ และนักการเมือง

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาทางจริยธรรมที่พบ 6 ปัญหา คือ ปัญหาการสนองสิทธิที่จะรู้ ปัญหาความเป็นกลางในการรายงานข่าว ปัญหาการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ปัญหาความรับผิดชอบต่อสังคมของล้วงมวลชน ปัญหาทางศีลธรรม และปัญหาความขัดแย้ง-การแทรกแซง ปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นได้ในทั้ง 3 ขั้นตอนของการรายงานข่าว ไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนการเลือกประเด็นนำเสนอ ขั้นตอนการเจาะข่าว และขั้นตอนการรายงานข่าว โดยรายการรายงานแพซิฟิก กรณียันตระ อมโร พับปัญหาทางจริยธรรมในเรื่องการสนองสิทธิที่จะรู้ ในขั้นตอนการรายงานข่าวมากที่สุด

ส่วนเกณฑ์ตัดสินทางจริยธรรมของนักข่าว 6 กลุ่ม พบว่าในกลุ่มผู้เกี่ยวข้องโดยตรง 3 กลุ่มนี้ มีเกณฑ์ตัดสินปัญหาทางจริยธรรมแตกต่างกันอย่างชัดเจน คือ กลุ่มผู้ผลิตรายการใช้หลักการเน้นที่หน้าที่ กลุ่มผู้ตรวจพิจารณารายการ โทรทัศน์ใช้หลักการเน้นที่ผลกระทบ ตามหลักประโยชน์นิยม กลุ่มผู้ลูกกล่าวหา ใช้หลักการเน้นที่ผลกระทบโดยยึดหลักอัตตา ขณะที่กลุ่มผู้ไม่เกี่ยวข้องโดยตรง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มนักวิชาชีพด้านสื่อสารมวลชน นักวิชาการและนักการเมือง มีเกณฑ์ตัดสินปัญหาทางจริยธรรมคล้ายคลึงกัน โดยสถานการณ์และค่านิยมทางสังคมจะเป็นตัวแปรสำคัญในการพิจารณาตัดสิน โดยที่จะใช้เกณฑ์ตัดสินทางจริยธรรมโดยยึดหลักทางสากลของพุทธศาสนา

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิต มนา โอภาส
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ดร.
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C650337 : MAJOR MASS COMMUNICATION

KEY WORD: ETHICAL ISSUES / JUSTIFICATION / INVESTIGATIVE REPORT

TUANGPORN ASVAVILAI : ETHICAL ISSUES AND JUSTIFICATION REGARDING INVESTIGATIVE NEWS REPORTING "PACIFIC REPORT". THESIS ADVISOR : PROF. SUKANYA SUDBANTAD. 339 PP. ISBN 974-634-567-2

This research was aimed at an analysis of ethical issues and justifications concerning investigative news reporting, a television program entitled "PACIFIC REPORT", selectively on Yantra Amaro incident. The objectives were twofold : 1). to study the ethical issues pertinent to the investigative reporting , 2). to analyse the criteria for moral justifications of 6 focus groups , namely Producers , Censorship Committee , Victims , Media professionals , University Lecturers and Politicians .

Findings revealed that there were 6 ethical issues : relating to problems of the right to know, objectivity , violation of the right to privacy , social responsibility , morality , conflicts and interferences . All of these ethical problems occurred at 3 different stages of media roles : agenda setting , investigation and news reporting . It was also found that the right to know was the main ethical issues of reporting the Yantra Amaro incident .

Clear differences in criteria for the moral justifications were found among 3 involving groups of the 6 focus groups , Producers justified by Duty 's Ethics , Censorship Committee concentrated on Teleological Theory : Utilitarianism , Victims concentrated on Teleological Theory : Egoism , where as criteria for moral justification of 3 uninvolving groups were similar , concentrating on the middle path of Buddhism . Situation and social values were important variables in consideration for this justifications .

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน

ลายมือชื่อนิสิต ๖๘๐๙๖ ปั้นท่าไก

สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ญี่รุ่ง

ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดีเยี่ยมของศาสตราจารย์ สุกัญญา สุคบรรทัด อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งตลอดเวลาที่ทำงานวิจัยได้ให้คำปรึกษา และข้อแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างมาก ขอขอบพระคุณอาจารย์สุภพ โพธิ์แก้ว กรรมการวิทยานิพนธ์ ที่ช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อแนะนำที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งรองศาสตราจารย์ ดร.นันทวน สุชาโต ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่ามาเป็นประธานกรรมการและตรวจแก้วิทยานิพนธ์ ฉบับนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความร่วมมืออย่างดีเยี่ยมของกลุ่มนักศึกษาที่มีรายชื่อปรากฏอยู่ใน วิทยานิพนธ์ทุกท่านที่สละเวลาในการให้สัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามด้วยความเต็มใจ โดย เนพะกุลนพพิพัฒน์ ที่เคยร่วมงานจากบริษัทแพซิฟิกฯ และเจ้าหน้าที่ตรวจพิจารณารายการของช่อง ๕ และช่อง ๙ ขอขอบคุณ คุณธนสาร สถาบัน สำหรับความช่วยเหลืออย่างดีเยี่ยมในขณะที่จัดทำโครง ร่างวิทยานิพนธ์ ขอบคุณคุณกรรพุณ บุญทวี ที่ช่วยเหลือและให้กำลังใจซึ่งกันและกันตลอด ๔ ปีของการเรียน รวมทั้งคุณกฤษฎีน สุวรรณบุบพา ที่ให้กำลังใจในช่วงสุดท้ายของการเขียนวิทยา นิพนธ์

ท้ายที่สุดขอกราบขอบพระคุณ พ่อ และแม่ ที่ให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ในทุกด้านที่ เกี่ยวกับการศึกษา และเป็นกำลังใจที่สำคัญแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

ศูนย์วิทยบรังษี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ดวงพร อัศววิไล

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ๑

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ๒

กิตติกรรมประกาศ ๓

สารบัญ ๔

สารบัญตารางและแผนภูมิ ๕

บทที่ 1. บทนำ ๑

ความเป็นมาของปัญหา ๑

ปัญหานำวิจัย ๑๔

วัตถุประสงค์ของการวิจัย ๑๔

ขอบเขตการวิจัย ๑๔

ข้อตกลงเบื้องตน ๑๕

ข้อสันนิษฐาน ๑๕

นิยามศัพท์เฉพาะ ๑๕

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ๑๖

บทที่ 2. แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ๑๗

แนวคิดในเรื่องจริยธรรม ๑๘

แนวคิดที่เกี่ยวกับเรื่องสิทธิ ๒๗

สารบัญ (ต่อ)

แนวคิดเกี่ยวกับการรายงานข่าวเชิงลึกลงส่วน	34
แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นกลางในการรายงานข่าว	35
ทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคม	40
ทฤษฎีผู้กรองสาร	41
ทฤษฎีเกี่ยวกับการควบคุมสื่อมวลชน	43
งานวิจัยที่เกี่ยวกับการควบคุมสื่อมวลชน	47
งานวิจัยที่เกี่ยวกับจริยธรรมสื่อมวลชน	49
 บทที่ 3. ระเบียบวิธีวิจัย	 53
แหล่งข้อมูล.....	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล	54
การจำแนกข้อมูล	58
การวิเคราะห์ข้อมูล	63
การนำเสนอข้อมูล	64
 บทที่ 4. การวิเคราะห์ปัญหาทางจริยธรรมในการรายงานข่าวเชิงลึกลงส่วน กรณียันตระ.....	 65
ส่วนที่ 1 สรุปเบื้องหน้า-เบื้องหลังการรายงานข่าว	65
ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหาทางจริยธรรมและประเด็นวินิจฉัย	71
ส่วนที่ 3 สรุปปัญหาทางจริยธรรมที่พบในเนื้อหารายการ.....	82
 บทที่ 5. การวิเคราะห์กรณีการตัดสินปัญหาความหมิ่นเหม็นทางจริยธรรม ของบุคคล 6 กลุ่ม	 86
การวิเคราะห์กรณีที่ตัดสินปัญหาสนองสิทธิที่จะรู้	86
การวิเคราะห์กรณีที่ตัดสินปัญหาความเป็นกลางในการรายงานข่าว.....	126
การวิเคราะห์กรณีที่ตัดสินปัญหาการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล.....	145
การวิเคราะห์กรณีที่ตัดสินปัญหาความรับผิดชอบต่อสังคมของสื่อมวลชน.....	157

สารบัญ (ต่อ)

การวิเคราะห์เกณฑ์ตัดสินปัญหาทางศีลธรรม.....	175
การวิเคราะห์เกณฑ์ตัดสินปัญหาความขัดแย้ง-การแทรกแซง	181
 บทที่ 6. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และขอเสนอแนะ	208
 ส่วนที่ 1 วิเคราะห์เนื้อหาของรายการว่ามีลักษณะเหมือนทางจริยธรรมอย่างไร	206
ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ขั้นตอนการผลิตตามทฤษฎีผู้ทรงสาร.....	223
ส่วนที่ 3 วิเคราะห์เกณฑ์ตัดสินปัญหาทางจริยธรรมของบุคคลทั้ง 6 กลุ่ม.....	229
ขอเสนอแนะ	242
 รายการอ้างอิง.....	244
 ภาคผนวก	248
 ภาคผนวก ก	248
ภาคผนวก ข	261
ภาคผนวก ค	304
 ประวัติผู้วิจัย	339

**ศูนย์วิทยบรังษย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

สารบัญตารางและแผนภูมิ

ตารางที่ 1	แสดงผลการวิเคราะห์ปัญหาทางจริยธรรมและประเด็นวินิจฉัย เนื้อหารายการ ตอน ยั้นตระวิช 1	71
ตารางที่ 2	แสดงผลการวิเคราะห์ปัญหาทางจริยธรรมและประเด็นวินิจฉัย เนื้อหารายการ ตอน ยั้นตระลิขิต 1	72
ตารางที่ 3	แสดงผลการวิเคราะห์ปัญหาทางจริยธรรมและประเด็นวินิจฉัย เนื้อหารายการ ตอน ยั้นตระลิขิต 2	73
ตารางที่ 4	แสดงผลการวิเคราะห์ปัญหาทางจริยธรรมและประเด็นวินิจฉัย เนื้อหารายการ ตอน ยั้นตระวิช 2	74
ตารางที่ 5	แสดงผลการวิเคราะห์ปัญหาทางจริยธรรมและประเด็นวินิจฉัย เนื้อหารายการ ตอน ยั้นตระ คุณภี ; หยุดไม่เป็น เย็นไม่ได้	75
ตารางที่ 6	แสดงผลการวิเคราะห์ปัญหาทางจริยธรรมและประเด็นวินิจฉัย เนื้อหารายการ ตอน สัมภาษณ์พิเศษยั้นตระ จากสัญญารามลีเจีย	76
ตารางที่ 7	แสดงผลการวิเคราะห์ปัญหาทางจริยธรรมและประเด็นวินิจฉัย เนื้อหารายการ ตอน ตามรอยอาจาริกยั้นตระในต่างแดน 1	77
ตารางที่ 8	แสดงผลการวิเคราะห์ปัญหาทางจริยธรรมและประเด็นวินิจฉัย เนื้อหารายการ ตอน ตามรอยอาจาริกยั้นตระในต่างแดน 2	78
ตารางที่ 9	แสดงผลการวิเคราะห์ปัญหาทางจริยธรรมและประเด็นวินิจฉัย เนื้อหารายการ ตอน คำสารภาพของจันทิมา	79
ตารางที่ 10	แสดงผลการวิเคราะห์ปัญหาทางจริยธรรมและประเด็นวินิจฉัย เนื้อหารายการ ตอน ตามรอยอาจาริกยั้นตระในต่างแดน 3	81
ตารางที่ 11	แสดงผลการวิเคราะห์เกณฑ์ตัดสินปัญหาการสนองสิทธิที่จะรู้ ในประเด็น ความหมายสมในการเลือกประเด็นนำเสนอ	91
ตารางที่ 12	แสดงผลการวิเคราะห์เกณฑ์ตัดสินปัญหาการสนองสิทธิที่จะรู้ ในประเด็น ความหมายสมในการเดินทางไปเจาะข่าวยังสถานที่จริง	97
ตารางที่ 13	แสดงผลการวิเคราะห์เกณฑ์ตัดสินปัญหาการสนองสิทธิที่จะรู้ ในประเด็น การเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งทางโกรหักศน์	102

สารบัญตารางและแผนภูมิ (ต่อ)

ตารางที่ 14	แสดงผลการวิเคราะห์เกณฑ์ตัดสินปัญหาการสนองสิทธิที่จะรู้ในประเด็น การนำเสนอข้อมูลจากฝ่ายผู้กล่าวหาที่晦ินเม้นท์กระบวนการ.....	107
ตารางที่ 15	แสดงผลการวิเคราะห์เกณฑ์ตัดสินปัญหาการสนองสิทธิที่จะรู้ในประเด็น การให้ความเป็นธรรมต่อคู่กรณีสองฝ่าย	113
ตารางที่ 16	แสดงผลการวิเคราะห์เกณฑ์ตัดสินปัญหาการสนองสิทธิที่จะรู้ประเด็น ความละเอียดและความลึกของการนำเสนอข้อมูลทางโทรศัพท์.....	119
ตารางที่ 17	แสดงผลการวิเคราะห์เกณฑ์ตัดสินปัญหาการสนองสิทธิที่จะรู้ในประเด็น การชี้ความถูก-ผิดของผู้ถูกกล่าวหา	124
ตารางที่ 18	แสดงผลการวิเคราะห์เกณฑ์ตัดสินปัญหาความเป็นกลางในการรายงานข่าวในประเด็น ความเหมาะสมในการเคลื่อนไหวของผู้ถูกกล่าวหาหลังมีการนำเสนอเรื่องผ่านสื่อ.....	131
ตารางที่ 19	แสดงผลการวิเคราะห์เกณฑ์ตัดสินปัญหาความเป็นกลางในการรายงานข่าวในประเด็น ความเป็นกลางในการรายงานข่าว	138
ตารางที่ 20	แสดงผลการวิเคราะห์เกณฑ์ตัดสินปัญหาความเป็นกลางในการรายงานข่าวในประเด็น การจำลองเหตุการณ์; การนำเสนอข้อเท็จจริงที่晦ินเม้นท์ต่อการชี้นำประเด็น.....	144
ตารางที่ 21	แสดงผลการวิเคราะห์เกณฑ์ตัดสินปัญหาการประเมินสิทธิส่วนบุคคลในประเด็น ความเหมาะสมในการตั้งคำถามที่晦ินเม้นท์ต่อการประเมินสิทธิส่วนบุคคล	150
ตารางที่ 22	แสดงผลการวิเคราะห์เกณฑ์ตัดสินปัญหาการประเมินสิทธิส่วนบุคคลในประเด็น ความเหมาะสมในการตั้งคำถามที่เป็นเรื่องส่วนบุคคลอย่างละเอียด.....	156
ตารางที่ 23	แสดงผลการวิเคราะห์เกณฑ์ตัดสินปัญหาความรับผิดชอบต่อสังคมของสื่อมวลชน ในประเด็น ความเหมาะสมในการนำเสนอที่อาจมีผลต่อสวัสดิภาพของเหล่าบุคคล.....	163
ตารางที่ 24	แสดงผลการวิเคราะห์เกณฑ์ตัดสินปัญหาความรับผิดชอบต่อสังคมของสื่อมวลชน ในประเด็น การนำเสนอพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้ถูกกล่าวหา.....	169

สารบัญตารางและแผนภูมิ (ต่อ)

ตารางที่ 25	แสดงผลการวิเคราะห์เกณฑ์ตัดสินปัญหาความรับผิดชอบต่อสังคมของสื่อมวลชน ในประเด็น ผลกระทบจากนำเสนอของสื่อมวลชน ต่อเด็ก	174
ตารางที่ 26	แสดงผลการวิเคราะห์เกณฑ์ตัดสินปัญหาทางศีลธรรม ในประเด็นความเสี่ยงต่อการละเมิดข้อตกลงที่ให้กับแหล่งข่าว.....	180
ตารางที่ 27	แสดงผลการวิเคราะห์เกณฑ์ตัดสินปัญหาความขัดแย้ง-การแทรกแซง ในประเด็น ความเหมาะสมในการสั่งระงับการออกอาคำของผู้ตรวจ.....	186
ตารางที่ 28	แสดงผลการวิเคราะห์เกณฑ์ตัดสินปัญหาความขัดแย้ง-การแทรกแซง ในประเด็น ความเหมาะสมในการแก้ไขรายการตามคำแนะนำนำผู้ตรวจ.....	192
ตารางที่ 29	แสดงผลการวิเคราะห์เกณฑ์ตัดสินปัญหาความขัดแย้ง-การแทรกแซง ในประเด็น ความเหมาะสมในการชี้ลอกการออกอาคำของผู้ตรวจ.....	197
ตารางที่ 30	แสดงผลการวิเคราะห์เกณฑ์ตัดสินปัญหาความขัดแย้ง-การแทรกแซง ในประเด็น ความเหมาะสมในการสั่งระงับการเผยแพร่ภาพของผู้อุทกลาวาโดยผู้ตรวจ	202
ตารางที่ 31	แสดงขั้นตอน ประเด็นวินิจฉัย และความเห็นพ้องในปัญหาการสอนสิทธิที่จะรู้.....	204
ตารางที่ 32	แสดงขั้นตอน ประเด็นวินิจฉัย และความเห็นพ้องในปัญหาความเป็นกลางในการรายงานข่าว.....	209
ตารางที่ 33	แสดงขั้นตอน ประเด็นวินิจฉัย และความเห็นพ้องในปัญหาระบบทิสิทธิส่วนบุคคล.....	213
ตารางที่ 34	แสดงขั้นตอน ประเด็นวินิจฉัย และความเห็นพ้องในปัญหาความรับผิดชอบต่อสังคมของสื่อมวลชน	215
ตารางที่ 35	แสดงขั้นตอน ประเด็นวินิจฉัย และความเห็นพ้องในปัญหาความขัดแย้ง-การแทรกแซง	218
ตารางที่ 36	แสดงขั้นตอน ประเด็นวินิจฉัย และความเห็นพ้องในปัญหาความขัดแย้ง-การแทรกแซง.....	220
ตารางที่ 37	แสดงขั้นตอนการผลิตรายการรายงานแบบพิเศษ	222

แผนภูมิที่

1	แสดงความเกี่ยวเนื่องของปัญหาจิยธรรมทั้ง 6 ปัญหา.....	85
---	--	----